

**Centrum
Taalontwikkelingsstoornissen
CETOS vzw**
(voorheen Zelfhulpgroep dysfasie)

www.cetos.be

info@cetos.be

Facebook: vzw CETOS

Lid worden? Stuur ons een mailtje

Wie zijn wij?

CETOS vzw is ontstaan uit de 'Zelfhulpgroep dysfasie', in 2007 opgericht door enkele ouders. Met een kleine groep van een 10-tal vrijwilligers (ouders & professionelen) werken wij aan volgende doelen:

- **Belangenbehartiging & sensibilisering**
- **Informatieverstrekking** (website, facebook, vormingen, infomomenten, wegwijs in de hulpverlening ...)
- **Contactpunt** (facebook, praatavonden, activiteiten, ...)
- **Stimuleren van een dysfasievriendelijke omgeving**

Wat is dysfasie?

Ontwikkelingsdysfasie (OD) of kortweg dysfasie is een stoornis in het verwerven van de mondelinge taal.

Bij kinderen met dysfasie ontwikkelen spraak en taal moeizaam. De taalproblemen zijn aanwezig vanaf het begin van de taalontwikkeling.

Veel kinderen begrijpen de gesproken taal wel voldoende goed, maar kunnen moeilijk iets onder woorden brengen. Ze ondervinden hardnekkige problemen met het uiten van taal. Sommige kinderen hebben ook ernstige problemen met het begrijpen van taal.

De ernst van de problemen verschilt van kind tot kind. Volgens wetenschappers komt

ontwikkelingsdysfasie bij 2 à 3% van de kinderen voor.

Ongeveer de helft van deze kinderen heeft leesproblemen. Dysfasie kan samen voorkomen met andere stoornissen (zoals bv. dyslexie, dyscalculie, DCD, spraakontwikkelingsdyspraxie, autisme of AD(H)D).

Dysfasie bemoeilijkt communicatie en sociale interactie met andere kinderen en met volwassenen. Hierdoor kan het kind zich gefrustreerd voelen.

De stoornis is niet het gevolg van een verstandelijke beperking, een gehoorstoornis, emotionele problemen, of onvoldoende taalaanbod.

Mogelijke kenmerken

- Weinig of niet (gevarieerd) gebrabbeld
- Het kind kan moeilijk iets onder woorden brengen, is moeilijk verstaanbaar, vertelt onsamenhangend
- Spreken op verzoek is moeilijk
- De woordenschat is beperkt en het kind vindt geregeld het juiste woord niet. Woorden worden soms vervangen door een woord uit eenzelfde categorie ('kat' i.p.v. 'konijn') of klinken gelijkaardig ('dolfijn' i.p.v. 'fontein')

- Het kind heeft moeite met ruimte- en tijdsbegrippen (boven, onder, ervoor, erachter, straks, erna, later, nadat, voordat...)
- Het kind heeft moeite met zinsbouw en het zich eigen maken van de grammaticale regels
- Het kind gebruikt non-verbale communicatie zoals mimiek, gebaren, wijzen en aanraken om zich duidelijk te maken
- Men heeft vaak de indruk dat het kind niet goed 'hoort' wat er gezegd wordt
- Geheugen voor klanken, woorden en zinnen en geheugen waar verinnerlijkte taal voor nodig is, scoort zwak
- Problemen met taalbegrip en het begrijpen van opeenvolgende instructies lukt onvoldoende
- Scheidingsangst komt voor op jonge leeftijd en later heeft het kind moeite met zelfsturing en het reguleren van emoties door een gebrek aan innerlijke taal
- Leesproblemen, problemen met taalbeschouwing en het leren van vreemde talen
- Moeite met plannen en organiseren

Mogelijk sterke kanten

- Goed visueel geheugen en visueel gerichte aandacht
- Vaak goed in visueel-ruimtelijke vaardigheden (puzzelen, bouwen, knutselen, tekenen,...)

- Sterk in non-verbale communicatie (mimiek, lichaamstaal, aanwijzen, gebaren, uitbeelden, herkennen van gezichtsuitdrukkingen)
- Goed doorzettingsvermogen
- Vaak sociaal gericht, contactzoekend

Wat moet je vooral doen?

- Toon erkenning en begrip
- Sta open voor communicatie en aanvaard het kind zoals het praat en gebaren gebruikt om zich te uiten
- Pas je taalaanbod aan: gebruik niet te veel moeilijke woorden en spreek in korte zinnen
- Spreek duidelijk, traag, voldoende luid en op ooghoogte
- Ondersteun het spreken met natuurlijke gebaren
- Gebruik pauzes tussen de zinnen
- Herhaal regelmatig met dezelfde woorden en geef voldoende tijd om instructies te verwerken
- Controleer ook geregeld of een boodschap/opdracht juist werd begrepen
- Ondersteun taal visueel (gebruik foto's, prenten, picto's, kleurcodes, schema's, emotiekaarten, geschreven taal,...)
- Leer vaste zinnnetjes aan
- Oefen gespreksvaardigheden
- Beperk geheugenstof tot de essentie
- Gebruik meerkeuzevragen

- Leer een stappenplan gebruiken

Wat moet je vooral niet doen?

- Uitdrukkelijk verbeteren
- Dezelfde eisen stellen als bij andere kinderen
- Uitlachen
- Directe vragen stellen
- Dwingen tot praten
- Veel informatie tegelijk geven
- Lange instructies geven
- Figuurlijke taal gebruiken

Hartelijk dank aan iedereen die betrokken geweest is bij het tot stand komen van deze folder. Versie januari 2017 .

Een **bijdrage** is steeds welkom!
 CETOS vzw
BE61 9731 2346 9617
 BIC ARSPBE22